

AEE-T Journal of Environmental Education

วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา - สสศท

- ประสิทธิภาพของตัวกลางถ่านไม้ไผ่ในระบบบำบัดน้ำเสียแบบถังกรองไร้อากาศเพื่อบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มสุกรขนาดเล็ก
- การสอนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอาเซียน โดยใช้เอกสารคำสอนสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี
- การจัดการความเสี่ยงของเกษตรกรผู้เลี้ยงหอยนางรม ภายใต้ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศในจังหวัดตราด
- การพัฒนาูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของเจ้าหน้าที่ หอผู้ป่วยหนักอายุรกรรม ๖ ได้โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี
- การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษทางน้ำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญ
- การประเมินคุณภาพน้ำในคลองบางรือหลังจากโรงควบคุมคุณภาพน้ำถูกเปิดดำเนินการ
- การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตร โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี
- หลักการการเขียนการเขียนแบบสถาปัตย์ของประเทศไทย
- การประเมินมูลค่าการอนุรักษ์พืชหายากและพืชเฉพาะถิ่น เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูงของประเทศไทย
- ความรู้ความเข้าใจปัญหาสิ่งแวดล้อมของคนในชุมชนบริเวณอำเภอสีทอง จังหวัดสงขลา
- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ด้วยหลัก 7R
- Cultural Differences in Financial Behavior

Dr. Vinai Veeravatnanond : Editor

วารสาร

สิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท

AEE-T Journal of Environmental Education

© 2010 The Association for Environmental Education of Thailand

ปีที่ 7 ฉบับที่ 15 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559

www.aee.or.th, E-Mail : aee2552@gmail.com

วารสารราย 6 เดือน ปีละ 2 ฉบับ

ISSN : 1906-8557

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.สมจิตต์ สุพรรณทัศน์

Assoc.Prof.Dr.Bob Jickling

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒน์นันท์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.บุญเลิศ วงศ์โพธิ์

ดร.วิญญู สะตะ

พิสูจน์อักษร

ดร.รวีวรรณ สนั่นวรเกียรติ

นางสาวจุรีลักษณ์ พิมพ์รส

ประชาสัมพันธ์และงานโฆษณา

นายมนูญ มนุขจร

เจ้าของ

สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย

สำนักงาน

สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย

188 ม.1 ต.น้ำริด อ.เมือง จ.อุดรธานี 53000

โทร.084-8127513

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์กสิกรรม 170/8 ถ.ถีนานนท์ อ.เมือง จ.มหาสารคาม

บรรณาธิการ

วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท ฉบับนี้เป็นปีที่ 7 ฉบับที่ 15 ประจำเดือน กรกฎาคม - ธันวาคม 2559 ซึ่งเราได้ยินหยดรับใช้สังคมมาเป็นเวลา 7 ปี เป็นเวลาที่นานพอสมควรที่เราได้พัฒนาคุณภาพวารสารมาตลอดด้วยการออกวารสารให้ตรงเวลาและมีผู้ทรงคุณวุฒิคัดกรองบทความที่มีคุณภาพเพื่อเผยแพร่ทั้งในรูปแบบเล่มและระบบออนไลน์ในเว็บไซต์ www.aeet.or.th โดยผู้ที่ต้องการสืบค้นข้อมูลสามารถเข้าถึงได้ง่าย และนำไปใช้อ้างอิงในงานเชิงวิชาการ สิ่งสำคัญอีกเรื่องหนึ่งที่ใคร่เรียนสมาชิกให้ทราบก็คือความตั้งใจและอดทนในการจัดทำวารสารเพื่อให้ผ่านอุปสรรคต่าง ๆ มาได้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ทั้งที่ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐเลย วันนี้เราจึงมีความภาคภูมิใจที่สังคมให้การยอมรับเรา

ในช่วงเริ่มต้น เราได้รับการสนับสนุนจากบุคลากรสำคัญที่ทำงานสิ่งแวดล้อมศึกษาถูกพูดถึง และนำไปสู่การพัฒนาจนกลายเป็นหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาและทำการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง จนไม่อาจลืมหักุณูปการที่ท่านสนับสนุนให้เรา บุคคลนั้น ได้แก่

1. ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช อดีตปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ท่านให้การสนับสนุนให้พัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา รวมทั้งการจัดตั้งคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในปี พ.ศ. 2549 และท่านได้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ตกขณะไปปฏิบัติราชการโครงการปิดทองหลังพระที่จังหวัดน่าน ในปี พ.ศ. 2553

2. ศาสตราจารย์ นายแพทย์อตุลย์ วิริยเวชกุล ราชบัณฑิต อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ท่านได้สนับสนุนให้จัดตั้งคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จนถึงปัจจุบันก็ยังเป็นคณะที่ยังคงมีผู้สนใจเข้ามาเรียนอย่างต่อเนื่องและผลิตบัณฑิตออกไปรับใช้สังคมหลายรุ่น ซึ่งก็น่าเสียดายที่ท่านมาเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2559

ความก้าวหน้าอีกเรื่องหนึ่งที่ใคร่เรียนผู้อ่านให้ทราบคือ คณะผู้จัดทำวารสารได้มีมติให้จัดทำวารสารสิ่งแวดล้อมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นปีละ 3 ฉบับ เพื่อเผยแพร่เป็นแบบรายสี่เดือน คือ มกราคม ถึง เมษายน พฤษภาคม ถึง สิงหาคม และ กันยายน ถึง ธันวาคม เพื่อให้บทความถูกเผยแพร่และทันต่อเหตุการณ์ได้รวดเร็ว กองบรรณาธิการต้องขอภัยในข้อผิดพลาดและความบกพร่องบางประการในสิ่งที่ล่วงผ่านมา นับจากนี้ไปจะให้ความสำคัญในการประสานงานกับทุกท่านที่ต้องการให้วารสารนี้เป็นเวทีในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างสูงสุดต่อไป

ขอขอบคุณทุกท่าน สถาบันการศึกษาทุกแห่ง ที่ใช้บริการวารสารฯ มาอย่างต่อเนื่อง ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ พบกันใหม่ในปีที่ 8 ฉบับที่ 16 ประจำเดือน มกราคม - เมษายน 2560

รศ.ดร.วินัย วีระพัฒนานนท์

นายกสมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
7 การประเมินคุณภาพน้ำในคลองบางซื่อหลังจากโรงควบคุมคุณภาพน้ำจตุจักรเปิดดำเนินการ Evaluation of Water Quality in Klong Bang Sue Before and After Operating the Chatuchak Water Environment Control Plant ณัฐปวิณ์ สมบูรณ์ภัทรกิจ ¹ , นิพนธ์ ตั้งคณานุรักษ์ ² , กณิดา ตั้งคณานุรักษ์ ³	61
8 นโยบายภาครัฐกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์ The Public Policy and Tourism Promotion of Phetchabun Province กมลวิษ ลอยมา	70
9 การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตร โดยความร่วมมือของชุมชนใน เขตจังหวัดเพชรบูรณ์ และ จังหวัดลพบุรี Water Resource Management of the Pasak River for Agriculture through Public Participation in Phetchabun and Lopburi Provinces สุวัฒน์ อินทรประไพ	82
10 หลักสูตรการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยของประเทศไทย Instructional Curriculum of Environment in Universities of Thailand ประยูร วงศ์จันทร์ ¹ , วรรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม ² , พรนิภา คูมโสม ³	91
11 ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์ด้านทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนสู่ประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน The Strategy of Human Capital Development of English Usage Skills for Students Toward The Asean Economic Community จินดา วรปัสสุ ¹ , ณัฐวุฒิ บึงจันทร์ ²	102
12 การรณรงค์การอนุรักษ์ทรัพยากรประมงในเขตก้างเก็บน้ำเขื่อนอุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น The Campaign of Fishery Resource Conservation in Ubolrat Dam Reservoir Khonkean Province นเรศ นาเมืองรักษ์ ¹ , ประยูร วงศ์จันทร์ ²	115
13 การพัฒนาคู่มือเกษตรกรรมแบบผสมผสานตามโครงการฟาร์มตัวอย่างหนองหมากเผ่า ตามพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จังหวัดสกลนคร The Development of Integrated Agricultural Guide at the Integrated Model Farm on the Royal Initiated Project of Her Majesty Queen Sirikit at NhongMakThao ธำปณี ศรีจันทร์ ¹ , ประยูร วงศ์จันทร์ ²	126

Water Resource Management of the Pasak River for Agriculture through Public Participation in Phetchabun and Lopburi Provinces

Suwat Intarapraphai*

*Lecturer, Faculty Of Humanities and Social Science, Rajabhat Phetchabun University

Abstract : This paper entitled "Water Resource Management of the Pasak River for Agriculture through Public Participation in Phetchabun and Lopburi Provinces" aimed to 1) examine common context of water resource management of the Pasak river for agriculture in Phetchabun and Lopburi provinces and 2) determine the methodology of water resource management of the Pasak river through public participation for agriculture in Phetchabun and Lopburi provinces. The number of the population used to study was 899. The instruments used to collect data included a questionnaire, in-deep interviews, and group discussion. Because this study was relied on both quantitative and qualitative research, the data was analyzed through descriptive statistics, namely percentage, mean, and standard derivation.

The research findings showed: the common contents of problems in water resource management of the Pasak River for agriculture indicated that importance on group discussion was high at 4.06, state offices' support was at 3.66, delay on water supply for the summer cultivation season was at 3.56, attention to diverse news and information was at 3.64. From subsequent to moderate results, solutions to happening problems and adjustment to water resource management was at 3.37, evaluation on social impacts was 3.17, public awareness of water resource management for agriculture was 3.14, private sector's supports was at 2.71, non-profit organizations' supports was at ....., public organizations' supports was at 2.51. The adequate quantity of water for agriculture in the reservoir with systematic irrigation was at 3.11. Adjustment and extension of water pipes was 3.01. Officer-in-charge's help was at 2.77. Public relation about water resource management by community leaders or state officers was 3.04. Approach to natural disaster news and information was 3.01.

The context of water problems from the focus groups was found that nowadays the Pasak River became shallow and inadequate; moreover, the forest trees by two sides were deforested. Therefore, the shortage of water for agriculture happened, and people were poor. The solutions of water shortage were excavating canals, making bank barriers, building small check dams, forestation, and seasonal plants. The associated organizations had to promote making check dams at the rights spots, extra jobs, adequate water for agricultural plantation and livestock.

Water resource management of the Pasak River through public participation for agriculture in Phetchabun and Lopburi provinces recommended 5 approaches: 1. The community leaders paid an important role of broadcasting news, information, and other public relations., 2) the government were the main propeller in accordance with public and private sectors., 3 water resource management for agriculture were recommended ., 4 Publicly villagers followed up and evaluated water resource management for agriculture., 5. Any villages who applied water resource management for agriculture were vigorous communities.

Keyword : Water resource management , agricultural communities

Corresponding Author : อาจารย์ ดร. สุวัฒน์ อินทรประไพ E-mail: mcu_phd@hotmail.com

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตร
โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ และ จังหวัดลพบุรี

สุวัฒน์ อินทรประไพ

อาจารย์ ดร., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ : งานวิจัยนี้นำเสนอเรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตรในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี และ 2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี ประชากรที่ศึกษา จำนวน 899 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) สัมภาษณ์เชิงลึก (In-deep Interview) และการสนทนากลุ่ม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แล้วนำมาวิเคราะห์ให้เห็นกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) หาค่าร้อยละ ส่วนค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติวิเคราะห์ (Statistical Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตรด้านการให้ความสำคัญกับการประชุมกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ มีค่าเฉลี่ย 3.66 การส่งน้ำล่าช้าไม่ทันฤดูกาลเพาะปลูกพืชในฤดูแล้ง มีค่าเฉลี่ย 3.56 การสนใจรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีการประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 3.64 และลำดับรองลงมาในระดับปานกลาง ด้านการช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีค่าเฉลี่ย 3.37 การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.17 การสร้างความตระหนักให้ประชาชนต่อการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 3.14 การสนับสนุนจากหน่วยงาน

ภาคเอกชน มีค่าเฉลี่ย 2.71 การสนับสนุนจากหน่วยงานอิสระและหน่วยงานภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ย 2.51 ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเพียงพอต่อการเกษตร มีระบบชลประทาน มีค่าเฉลี่ย 3.11 การปรับปรุงหรือขยายคลองส่งน้ำ มีค่าเฉลี่ย 3.01 เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้าไปช่วยเหลือ มีค่าเฉลี่ย 2.77 ผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่รัฐได้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีค่าเฉลี่ย 3.04 และการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภัยธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ย 3.01

สภาพปัญหาทรัพยากรน้ำจากการสัมภาษณ์และประชุมสนทนา พบว่า แหล่งน้ำแม่น้ำป่าสักต้นเงิน ปริมาณน้ำไม่เพียงพอ ป่าไม้ต้นน้ำถูกทำลาย น้ำน้อยไม่พอใช้ในการเกษตร ประชาชนยากจน แนวทางแก้ไขน้ำแล้ง ขุดลอกคลองสร้างทำนบกั้นคั่งพัง การสร้างฝายขนาดเล็ก ปักต้นไม้ ไม้ล้มลุก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุนสร้างฝายเพิ่มตามจุดที่เหมาะสม สร้างรายได้ให้ชุมชนให้มีน้ำเพียงพอต่อการประกอบอาชีพการเกษตร

การจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี ได้กระบวนการ 5 แนวทาง 1. ผู้นำชุมชนมีบทบาทหน้าที่การถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน 2. รัฐเป็นผู้ขับเคลื่อนให้ภาคประชาชนและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วม 3. จัดกิจกรรมการบริหารแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร 4. ประชาชนร่วมตรวจสอบประเมินผลการบริหารทรัพยากรน้ำ 5. การใช้ทรัพยากรน้ำในด้านการเกษตรด้วยความเป็นธรรม

คำสำคัญ : การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ, การเกษตรของชุมชน

บทนำ

ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องการพัฒนาทรัพยากรน้ำ จะขออันเชิญกระแสพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เกี่ยวกับเรื่องน้ำมีความว่า "หลักการสำคัญว่า ต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่ามีชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำทุกคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้"

กระแสพระราชดำรัสฯ ที่อัญเชิญมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าน้ำเป็นทรัพยากรที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อสิ่งมีชีวิตต่างๆในโลก มนุษย์ต้องอาศัยน้ำเป็นปัจจัยในการดำรงชีวิตอยู่

และจากบทความของ UNESCO SOURCE No.84 November 1996 (พ.ศ.2539) เกี่ยวกับเรื่องน้ำ.. มีความว่า "โลกอีก 50 ปีข้างหน้า จะประสบปัญหาวิกฤตการณ์การขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง สาเหตุเนื่องจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรโลก และขาดแคลนการแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง" จากปัญหาดังกล่าว เราจำเป็นจะต้องทำการพัฒนาแหล่งน้ำให้ได้ผล และเป็นเรื่องความจำเป็นที่สำคัญที่สุดก่อนการพัฒนาใดๆ เนื่องจากถ้าเราปราศจากน้ำ เราก็ไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ วิชัย สุภาโสศ ม.ป.ป.(กันวันที่ 30 ธันวาคม 2558)

ประเทศไทยได้เผชิญกับปัญหาน้ำแล้งเป็นประจำทุกปี ซึ่งปัญหาน้ำแล้งที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่เกิดจากปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ การกระจายของฝนไม่ทั่วถึง และความสามารถในการกักเก็บน้ำของดินต่ำ ซึ่งมีผลกระทบโดยตรงต่อการเกษตร แหล่งกักเก็บน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพเกษตรกรรม กับแล้งจึงส่งผลกระทบโดยตรงแก่ประชาชนที่ใช้น้ำทั้งอุปโภคและบริโภค และสร้างความเสียหายต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร เช่น พื้นดินขาดความชุ่มชื้น พืชขาดน้ำ และชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตที่ได้ลดลงและมีคุณภาพต่ำ ชนาภรณ์ ไชยโทน (2556)

สถานการณ์น้ำในรอบ 30 ปี ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสบปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ ทั้งภัยแล้ง อุทกภัย และน้ำเสียบ่อยครั้งขึ้น และมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทุกปี ก่อให้เกิดความเสียหายและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะด้านเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ซึ่งต้องอาศัยผลผลิตทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบ ดังนั้นจึงต้องแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำอย่างเป็นระบบ โดยมีการบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำแบบบูรณาการ เพื่อเพิ่มมูลค่าน้ำในการผลิต มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และวางแผนการใช้

ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง และคุณภาพน้ำ ชูลิต วัชรสินธุ์ ม.ป.ป. (กันเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2558)

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เป็นการจัดหา และนำน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในด้านการเกษตร ด้วยวิธีการที่เหมาะสม ที่สำคัญได้แก่ น้ำใช้ เพื่อการเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์

ในการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยือนราษฎรท้องที่ต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นประจำทุกปีนั้น ทำให้ทรงทราบถึงสาเหตุแห่งความยากจนของราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการทำมาหากิน ในท้องดินทุรกันดาร หรือตามหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลความเจริญว่า ราษฎรส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นชาวไร่ชาวนามักประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนน้ำ ทั้งน้ำกิน และน้ำใช้ เพื่อการเกษตร จึงไม่สามารถประกอบอาชีพทางการเกษตร ให้ได้ผลตามที่มุ่งหมาย ทำให้ราษฎร ซึ่งตั้งหลักแหล่งอยู่ในท้องดินห่างไกลเหล่านั้น มีแต่ความยากจน และขาดแคลนอาหารสำหรับบริโภค

ด้วยเหตุนี้ ในการเสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมราษฎรตามหมู่บ้านต่างๆ ทุกครั้ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะทรงสอบถามข้อมูลจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และราษฎรที่มาเฝ้ารับเสด็จฯ ถึงเรื่องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สภาพการทำนา และการเพาะปลูกอย่างอื่น สภาพฝน และแหล่งน้ำธรรมชาติ ในบริเวณนั้น มีเพียงพอใช้ หรือขาดแคลน เป็นประการใดบ้าง เพื่อประกอบพระราชดำริ เมื่อทรงศึกษาข้อมูลจากราษฎรอย่างละเอียดแล้ว ถ้าปรากฏว่า สภาพภูมิประเทศ และแหล่งน้ำธรรมชาติของบริเวณหมู่บ้าน และตำบลใด พอมีรูปร่างก่อสร้างโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตรที่เหมาะสมขึ้นได้ ก็จะมีพระราชทานแนวพระราชดำริ กับเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ให้นำไปพิจารณาความเหมาะสม ก่อนวางโครงการ ในชั้นรายละเอียด และดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ จนถึงการก่อสร้างต่อไป สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ (กันวันที่ 19 พฤศจิกายน 2558)

จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรีซึ่งเป็นจังหวัดที่แม่น้ำป่าสักไหลผ่านถึงฤดูฝนเกิดปัญหาน้ำหลากพอลงถึงฤดูหนาวและฤดูร้อนจะเกิดปัญหาน้ำแล้งประกอบกับประชาชนส่วนมากจะมีอาชีพทำการเกษตรมีการเพาะปลูกพืชผักจำนวนมากทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนลุ่มน้ำป่าสัก ครอบคลุม จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นลุ่มแม่น้ำที่หล่อเลี้ยงชุมชนในพื้นที่ดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม แต่ปัจจุบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมลง ขาดความสมดุลทางระบบนิเวศ โดยเฉพาะระบบนิเวศต้นน้ำ ป่าไม้ น้ำ และดินถูกทำลาย เพื่อบุกเบิกพื้นที่การเกษตร ทำให้เกิดปัญหาอุทกภัย สร้างความเสียหาย สูญเสียทรัพย์สินและชีวิต ภัยแล้งคือความแห้งแล้งของลมฟ้าอากาศ อันเกิดจากการที่มีฝนน้อยกว่าปกติหรือฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลเป็นระยะเวลานานกว่าปกติ และครอบคลุมพื้นที่บริเวณกว้าง ทำให้เกิดการขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ พืชพันธุ์ไม้ต่างๆ ขาดน้ำ ทำให้ไม้เจริญเติบโตตามปกติเกิดความเสียหายและความอดอยากทั่วไป ความแห้งแล้งเป็นภัยธรรมชาติประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปีโดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางของประเทศไทย เพราะเป็นบริเวณที่อิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เข้าไปไม่ถึง ทำให้เกิดความอดอยากแร้นแค้นซึ่งหากปีใดที่ไม่มีพายุเคลื่อนผ่านเลยก็จะก่อให้เกิดความแห้งแล้งรุนแรงมากขึ้นอันเนื่องมาจากฝนทิ้งช่วงยาวนาน โดยภัยแล้งที่เกิดขึ้นทุกปี จะอยู่ระหว่างเดือนมิถุนายนต่อเนื่องถึงเดือนกรกฎาคม ในช่วงดังกล่าวพืชไร่ที่เพาะปลูกจะขาดน้ำได้รับความเสียหายมนุษย์ สัตว์ขาดแคลนน้ำดื่ม น้ำใช้ส่งผลกระทบต่อการค้ารวมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ความรุนแรงจะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัย

หลายด้าน เช่น ความชื้นในอากาศ ความชื้นในดิน ระยะเวลาที่เกิดความแห้งแล้งและขนาดของพื้นที่ที่มีความแห้งแล้ง เป็นต้น ผลกระทบต่อการตัดสินใจในกิจกรรมกลุ่มด้านร่วมสร้าง / ทำ / ปฏิบัติ เช่น การติดตั้งระบบน้ำทำแนวกันไฟและก่อสร้างถังพักน้ำ ส่วนด้านร่วมใช้และรับประโยชน์ แก่ไขปัญหาวิกฤตการณ์น้ำ ได้แก่ การขาดแคลนน้ำ อุตกภัย คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว ให้ปัญหาบรรเทาหรือกำจัดจนหมดสิ้นไปให้ทุกๆสิ่งในสังคม ทั้งคน สัตว์และพืช ฯลฯ

สรุปการบริหารจัดการน้ำลุ่มน้ำป่าสักมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชนในการพัฒนาแหล่งน้ำทรัพยากรน้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และสัตว์ การดำรงรักษาระบบนิเวศทั้ง การอุปโภคบริโภค การทำการเกษตรกรรม อุตสาหกรรมที่สำคัญได้แก่น้ำใช้เพื่อการเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์ในบรรดางานพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อนำน้ำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในกิจการด้านต่างๆ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ตัดสินใจเลือกเอาโครงการนำร่องลุ่มน้ำป่าสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี เป็นพื้นที่การศึกษา โดยพิจารณาเห็นว่าประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวได้รวมกลุ่มกันเป็นชุมชน สมาคม เครือข่าย ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างเข้มข้น และมีประสิทธิภาพ มีการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความสุขของประชาชนและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศชาติในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตรในเขต จังหวัด เพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในเขต จังหวัด เพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ประชากร ที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามประชากรที่กำหนดครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน ผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในในจังหวัดที่เกี่ยวข้องจำนวนทั้งหมด 2 จังหวัด ได้แก่

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประชากรจำนวน 990,807 คน

จังหวัดลพบุรี มีประชากรจำนวน 756,127 คน

- 2) กลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ทำเปิดตารางสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

จังหวัดเพชรบูรณ์ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

จังหวัดลพบุรี ได้กลุ่มตัวอย่าง 399 คน

โดยใช้แบบสอบถามประชากรที่กำหนดครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชน

เครื่องมือการวิจัย

กลุ่มที่ 1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ๑) ประเมินเชิงคุณภาพ รูปแบบ “การมีส่วนร่วมของชุมชน” ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จัดประชุมสนทนากลุ่มแยกออกเป็น 3 ครั้ง ของชุมชน จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี

เครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือและอธิบาย ลักษณะของเครื่องมือ ประกอบด้วย แบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมสนทนากลุ่ม ดังนี้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยศึกษาเอกสารวิชาการและจากงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยมีเครื่องมือในการวิจัย 3 ชนิด ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก และ 3) สนทนากลุ่ม เครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview Research)

การสร้างแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานวิจัยหรือบทความ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาสร้างประเด็นคำถาม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จำนวน 4 ด้านประเด็นหลักเสนอร่างเครื่องมือ ประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ต่อผู้เชี่ยวชาญ

โดยผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ จากบทสัมภาษณ์การวิจัยของผู้ให้ข้อมูลในประเด็นคำถามสัมภาษณ์ต่าง ๆ นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้ว ไปสัมภาษณ์เชิงลึกเก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญการ โดยคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้นำป่าสัก แบบเจาะจง จำนวน 20 คน

2. สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

การสร้างแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต บทความ ตำรา คัดสำเนาจากรายงานวิจัยหรือบทความ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

2) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยมาสร้างประเด็นคำถาม ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จำนวน 5 ด้านประเด็นหลัก

3) เสนอร่างเครื่องมือ ประเด็นการสนทนากลุ่ม ต่อผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

4) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านความถูกต้อง ที่ตรงตามหลักการวิจัยทั้งในเชิงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และเชิงจิตวิทยาของคำถาม โดยได้รับความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ จากบทสัมภาษณ์การวิจัยของผู้ให้ข้อมูลในประเด็นคำถามสัมภาษณ์ต่างๆ

5) นำเครื่องมือที่แก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปการสนทนากลุ่มเก็บข้อมูล กับจากชุมชนต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ รวม 3 จุด โดยการคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับลุ่มน้ำป่าสัก

3. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีเครื่องมือในการวิจัย 3 ชนิด ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามเชิงปริมาณ 2) แบบสอบถามสัมภาษณ์เชิงลึก และ 3) แบบสอบถามสนทนากลุ่ม โดยมีลักษณะ ดังนี้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในด้านสภาพปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตร ในเขต จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี ควรมีการให้ความรู้แก่ชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี ในด้านสภาพปัญหาในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตรในเขต จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงการได้รับผลประโยชน์สูงสุดของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตรในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี

จากผลการวิจัยที่ได้ผู้วิจัยค้นพบกระบวนการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ในเขต จังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี ได้กระบวนการ 5 แนวทาง ดังนี้

1. ผู้นำชุมชนมีบทบาทหน้าที่การถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชน
2. รัฐบาลเป็นผู้ขับเคลื่อนให้ภาคประชาชนและภาคเอกชน มีส่วนร่วม
3. จัดกิจกรรมการบริหารแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
4. ประชาชนร่วมตรวจสอบประเมินผลการบริหารทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร
5. การใช้ทรัพยากรน้ำในด้านการเกษตร

การจัดประชุมสัมมนาทั้ง 3 ครั้งสามารถรวบรวมประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไข คือให้มีการประชาสัมพันธ์และเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและประชาชนหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการจัดตั้งทุนพัฒนา จัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนคณะกรรมการพัฒนาลุ่มและลุ่มน้ำย่อยพร้อมทั้งมีแผนพัฒนาที่ที่น้ำส่งไปไม่ทั่วถึงโดยการจัดประชุมสัมมนาการมีส่วนร่วมของชุมชนพื้นที่ส่วนใหญ่ของลุ่มน้ำป่าสักเป็นที่ลาดชันมีความลาดเทสูงไม่เหมาะกับการเกษตรเพราะจะทำให้พลังของน้ำดินจึงต้องมีโครงการอนุรักษ์ดินด้วยการปลูกไม้ยืนต้นผสมกับพืชล้มลุกบนที่ลาดสูงในพื้นที่ต้นน้ำและกลางน้ำ นอกจากนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นไม่ว่าจะเป็นระดับครอบครัว ระดับชุมชน หรือระดับประเทศนั้น ถือเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน เพราะจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการพัฒนา วางแผนโครงการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของและยินยอมปฏิบัติตามได้อย่างสมัครใจ และเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาเป็นไปในแนวทางที่สนองต่อความต้องการของประชาชนตลอดทั้งส่งเสริมป่าชุมชนด้วยการปลูกป่าสนับสนุนให้ชุมชนเป็นผู้ดูแลหรือบริหารด้วยชุมชนเองพร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณสนับสนุนและจัดทำแหล่งฐานข้อมูลเกี่ยวกับแม่น้ำป่าสักข้อมูลชุมชนข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านแสวงองค์ความรู้ร่วมกันใน

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักพร้อมที่แก้ไขปัญหาก็แล้งภัยน้ำท่วมได้ทันทั่วทั้งที่ด้านภูมิปัญญาชาวบ้านร่วมกันทำมั่งฝายแม้วอ่างกักเก็บน้ำ ฝายชะลอน้ำตั้งคณะกรรมการชุมชนในการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดประสิทธิภาพและมีความคุ้มค่าอย่างแท้จริง

การประชุมกลุ่ม เป็นกระบวนการที่ผู้วิจัยใช้ในการจัดสัมมนาในรูปแบบการสนทนากลุ่มครั้งนี้ โดยกำหนดให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับน้ำ และกลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตรทำการระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในประเด็นที่ตั้งขึ้น โดยเริ่มต้นสร้างความคุ้นเคยในกลุ่มด้วยการให้กล่าวถึงสภาพปัญหาด้านทรัพยากรน้ำในพื้นที่ของตน และมีการนำเสนอในตอนท้ายเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับทราบความคิดเห็นของแต่ละกลุ่ม ซึ่งการสนทนากลุ่มในลำดับต่อมาเป็นเรื่องของการพิจารณาปัจจัยที่ทำให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการไม่เข้ามามีส่วนร่วม พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไข โดยเป็นความคิดเห็นที่ได้จากทั้งสามกลุ่ม ในช่วงท้ายให้สนทนาในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางเสริมสร้างและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักซึ่งทั้งสองกลุ่มแสดงข้อคิดเห็นในรูปแบบกระบวนการ

บรรณานุกรม

- กรมทรัพยากรน้ำ. คู่มือปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการน้ำและประสานมวลชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน, 2546.
- กิตติชัย รัตนะ. การมีส่วนร่วมในการจัดการลุ่มน้ำ. ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2549.
- กิตติชัย รัตนะ และชาญชัย งามเจริญ. การบริหารจัดการลุ่มน้ำโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง. ภาควิชา อนุรักษวิทยา. กรุงเทพมหานคร: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.
- จรัญญา บันเทิง. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โอ เอ พรินต์ติ้ง การพิมพ์, 2548.
- จำนง ไพโรจน์. นโยบายและกลไกการมีส่วนร่วมของของชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โสภณการพิมพ์, 2535.
- จินดา ขลิบทอง และคณะ. แนวทางการพัฒนาการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชน. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี, 2551.
- ดิเรก ถึงฝั่ง. แผนแม่บทป้องกันอุทกภัยน้ำท่วมและภัยแล้งจังหวัดเพชรบูรณ์ปี 2546-2549 ส่วนราชการจังหวัดเพชรบูรณ์, 2549.
- ทวีวงศ์ ศรีบุรี. สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ธัญญา ผลอนันต์. แบบฝึกหัดคิดพิชิต Mind Map สำหรับพนักงานและหัวหน้างาน. กรุงเทพมหานคร: Buzan Centre Thailand (BCT), 2554.
- นดา คำรหัสเลิศ. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนในชุมชนบ้านครัว (ม.ป.ท.): 2542.
- ปธาน สุวรรณมงคล. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ. รายงานการวิเคราะห์โครงการปรับภาคราชการสู่ยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กองกลาง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2540.

- ประเวศ วสี. การพัฒนาต้องเอาวัฒนธรรมเป็นตัวตั้ง. กรุงเทพมหานคร : กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม, 2544.
- ประสาน ดังสิทบุตร. การจัดการทรัพยากรมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม. บัณฑิตศึกษาศาน.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2542.
- สมพันธ์ เคะชะอริก. ศัพท์พัฒนาเพื่อชุมชนและสังคม. สถาบันวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- เกตุณี แก้วเจริญ. การมีส่วนร่วมและความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการชลประทานน้ำเค็มเพื่อการโครงการการเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและป่าต้นน้ำ : กรณีศึกษาพื้นที่ลุ่มน้ำปิงและลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก, 2547.
- โกสกร เพ็งสกุล. รายงานการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : ศึกษากรณีลุ่มน้ำลำปะเทียชน จังหวัดตรัง.กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2551.
- Global Water Partnership.Integrated Water Resources Management. Stockholm, Sweden : TechnicalAdvisory Committee. 2000.
- GWP-TAC. 2000. Integrated Water Resources Management. TAC Background Papers.vol.4. Stockholm : Global Water Partnership.

[หน้าหลัก](#)
[เกี่ยวกับ TCI](#)
[ฐานข้อมูล TCI](#)
[ค่า T-JIF](#)
[การประเมินฉบับใหม่](#)
[งานวิจัยของ TCI](#)
[เกณฑ์การคัดเลือกวารสาร](#)
[กระดานเสวนา](#)
[FAQ](#)

ผลการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI

โปรดระบุหมายเลข ISSN หรือชื่อของวารสารที่ต้องการทราบผลประเมิน :

ค้นหา

ลำดับ	ชื่อวารสาร	ISSN	เจ้าของ	จัดอยู่ในวารสาร กลุ่มที่	สาขา
1	วารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท	1906-8557	สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษา แห่งประเทศไทย	2	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สงวนลิขสิทธิ์ © 2558 โดย Thai-Journal Citation Index Centre
 E-mail: tci.thai@gmail.com

AEE-T Journal of Environmental Education

สมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย-สสศท

188 หมู่ 1 ตำบลน้ำริด อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000

ที่ สสศท 019/2559

6 มิถุนายน 2559

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความ

เรียน อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ อินทรประไพ

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเพื่อการเกษตรโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดลพบุรี” เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท นั้น กองบรรณาธิการได้ทำตามกระบวนการพิจารณาบทความ โดยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาและตรวจแก้ไข (Peer Review) เพื่อความสมบูรณ์ของบทความก่อนการลงตีพิมพ์

ในการนี้ กองบรรณาธิการขอแจ้งให้ท่านทราบว่า บทความวิจัยของท่าน ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว โดยตีพิมพ์ในวารสารสิ่งแวดล้อมศึกษา-สสศท ปีที่ 7 ฉบับที่ 15 ประจำเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2559

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์)

นายกสมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย